

طرح کارگروه پیاده و دوچرخه باهمستان

طرح کارگروه پیاده و دوچرخه باهمستان:

کلیه فعالیت‌های باهمستان از ابتدا در دو مقیاس متفاوت صورت گرفته است: رویداد و پروژه. رویداد به فعالیت‌هایی دلالت دارد که روز محور است و باهمستان پس از تعیین روز مشخص برای رویداد بخصوص مجموعه‌ای از فعالیت‌ها را با کمک نیروهای داوطلب و گروه‌های همکار برنامه‌ریزی و در روز به خصوص برگزار می‌کند. از نمونه رویدادهای برگزار شده در سال نخست فعالیت باهمستان می‌توان به رویداد کوچه بهتر و رویداد روز شهر امن برای کودکان اشاره کرد. در مقابل پروژه در ساختار اجرایی باهمستان به آن دسته از فعالیت‌هایی اشاره دارد که برای دستیابی به هدفی معین برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود. از این رو پروژه بر خلاف رویداد، به روز خاصی مقید نبوده و تا دستیابی به اهداف تعیین شده ادامه می‌یابد. در بازنگری صورت گرفته در ابتدای سال سوم فعالیت باهمستان، مقرر شد تا رویدادهای مستقل از برنامه و اولویت فعالیت‌های باهمستان حذف شده و رویدادها در راستای اهداف پروژه‌های باهمستان تعریف شود تا از رویکرد مقطعی و گذرا به مسائل پیچیده اجتماعی پرهیز شود و در عوض مقیاس محلی به فعالیت‌های باهمستان اضافه شود و پس از آن کارگروه محلی پیگیر پروژه تعریف شده در محله پاسگاه نعمت آباد بوده و همچنان فعالیت‌های این کارگروه ادامه دارد. در کنار این فعالیت‌ها کارگروه نشست هم با تعریفی نزدیک به رویدادهای یکروزه باهمستان نشست‌های مدنی حق بر شهر را برگزار می‌نمود.

در اواسط سال ۱۳۹۶ در پی آسیب شناسی‌های صورت گرفته در خصوص فعالیت‌های کارگروه نشست که مدتی فعالیتش به حالت تعلیق درآمده بود، ایجاد کارگروهی دیگر در جهت پرداختن به موضوعی خاص در قالب برنامه‌های متنوع در دستور کار قرار گرفت. در این راستا مجموعه‌ای از موضوعاتی که پیش از این در فعالیت‌های باهمستان به آنها پرداخته شده بود مورد بحث و بررسی قرار گرفت و در نهایت موضوع عابر پیاده و دوچرخه انتخاب شد.

در پیشینه فعالیت‌های باهمستان پرداختن به مساله عابران پیاده جایگاه ویژه‌ای داشته است. موضوع عابر پیاده از اولین روزهای فعالیت باهمستان مورد توجه این سازمان مردم نهاد بود. اولین و دومین نشست مدنی حق بر شهر با موضوع «نقد و بررسی زیرگذر عابر پیاده در چهارراه ولیعصر» برگزار شد. پنجمین نشست مدنی حق بر شهر به موضوع «مساله پل عابر» پرداخت. در کنار آن تئاتر شورایی «وقتی خطر هست پل عابر چرا؟» هم با تمرکز بر همان مساله برگزار شد. اعضای باهمستان هم در مجمع سال ۱۳۹۵ مساله عابر پیاده را به عنوان یکی از اولویت‌های کاری باهمستان انتخاب نمودند. در کنار این موارد باهمستان از سال ۱۳۹۵ ضمن همکاری با کمپین «من هم خط عابر پیاده را می‌خوانم» دغدغه‌های خود در این زمینه را پیگیری کرده است. تدوین جزوه زیرگذر عابر پیاده بهار راه ولیعصر و نیز تدوین طرح کمیته پیاده و دوچرخه شورای شهر تهران که پس از پنجمین نشست در دستور کار باهمستان قرار گرفته بود از دیگر اقدامات صورت گرفته در این حوزه است.

چشم انداز:

باهمستان در سرلوحه فعالیت‌های خود پرداختن به گروه‌ها و منافع به حاشیه‌رانده شده در فرآیندهای توسعه شهری را مد نظر قرار داده است. در کنار این، نزدیک شدن به هر کدام از این موضوعات و گروه‌ها با رویکرد حق بر شهری از دیگر اولویت‌های باهمستان بوده است. در همین راستا پیگیری حق پیادگان و دوچرخه‌سوارها بر شهر به عنوان گروهی که در برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته تا کنون به کرات نادیده گرفته شده‌اند، ضرورت می‌یابد. با توجه به این اصول و چشم‌اندازهای کلی موارد زیر به صورت مشخص مورد توجه کارگروه پیاده و دوچرخه خواهد بود:

- ۱- تلاش برای انسان محور شدن شهر، در برابر شهر ماشین محور
- ۲- تلاش برای تضمین حق عابر پیاده به عنوان یک گروه به حاشیه رانده شده در شهر

اهداف:

اهداف مورد نظر این کارگروه عبارتند از:

- ۱- پیگیری حق حرکت امن، سهل و پیوسته در سطح شهر.
- ۲- حق مشارکت و تصمیم گیری افراد در پروژه های شهری (نظر افراد، ساکنان و گروه های ذینفع دیده و شنیده شوند).
- ۳- حق حضور و درنگ افراد در فضاهای شهری و فضاهای عمومی
- ۴- حق افراد برای ایجاد فضاهای عمومی در شهر
- ۵- حق بازتوریع فضاهای شهری
- ۶- حق برخورداری از عرصه های عمومی باکیفیت
- ۷- مقابله با خصوصی سازی یا نیمه عمومی ساختن فضاهای عمومی
- ۸- در نظر گرفتن بسترهای فرهنگی به منظور ترغیب هر چه بیشتر افراد به حضور و پرسه زنی و گذران اوقات فراغت یا تردد در سطح شهر، در طراحی فضاهای شهری
- ۹- تامین حق تردد افراد پیاده در سطح شهر: مساله پل ها و زیرگذرهای عابر پیاده
- ۱۰- تامین شرایط مناسب جهت تردد پیاده گروه های دارای شرایط خاص که نیازمند شرایط و امکانات خاص جهت تردد در سطح شهر هستند (مانند کودکان، سالمندان، افراد توانخواه، والد همراه با کالسکه، زنان باردار و ...)

این کارگروه اهداف فوق را در قالب آگاه سازی، فعال سازی و اقدام پیگیری خواهد نمود.

- ۱- در این راستا تلاش می کند امکانات موجود برای انسان محور شدن شهر را فعال کند؛
- ۲- اتفاقات خلاف این موضوع را مورد نقد قرار دهد؛
- ۳- برنامه ها و تصمیمات در دست اجرا را با توجه به این موضوع و با نگاهی انتقادی مورد بررسی قرار دهد
- ۴- در جهت بازبینی سیاست های ماشین محور حرکت کند.

اقدامات:

دو پروژه که پیش از این باهمستان به آنها پرداخته بود، برای شروع به کار این کارگروه انتخاب شدند. یکی مساله چهارراه ولیعصر و زیرگذر آن و دیگری کمیته عابر پیاده و دوچرخه شورای اسلامی شهر تهران ری و تجریش.

زیرگذر چهارراه ولیعصر:

زیرگذر چهارراه ولیعصر موضوع اولین نشست از سلسله نشست های مدنی حق بر شهر باهمستان هم بود. این زیرگذر، از زمان احداث تا دوران بهره برداری، همواره مورد انتقاد و اعتراض باهمستان بوده، انتقادهای جنبه های مختلفی از این پروژه را مورد توجه قرار میداد؛ از جمله عدم تامین امکانات حرکتی مناسب برای تمام گروه ها، که با نرده کشی دور تا دور چهارراه موجب شد حق حرکت و حضور بخشی از ساکنان که ذینفعان این فضای شهری هستند، سلب شود.

از آنجایی که این پروژه می تواند نمونه ای از طرح های توسعه شهری باشد که فضای شهر را نه مکانی برای حضور، زندگی و فعالیت ساکنان شهری که مکانی برای تبلور کالبدی شهر می دانند، و متاسفانه نمونه های مشابه اینگونه اقدامات نه تنها در گذشته بلکه همچنان در طرح های

در دست اجرا نیز قابل مشاهده است، پرداختن به آن یکی از اولویت‌های این کارگروه خواهد بود. فعالیت این کارگروه می‌تواند در جهت تغییر رویکرد مدیریت شهری که توسعه فضاهای زیرسطحی شهر و تسهیل صرف حرکت سواره را در پی دارد، و همچنین نیاز به حرکت به سمت سیاست‌های پیاده‌مداری در شهر، و حفظ فضاهای عمومی در اختیار عابرین پیاده تلاش کند.

کمیته پیاده و دوچرخه شورای شهر تهران، ری و تجریش:

طرح کمیته عابر پیاده و دوچرخه شورای شهر تهران هم پس از نشست پنجم و به پیشنهاد آقای صابری عضو شورای شهر تدوین گردید. (طرح مذکور در سایت باهمستان قابل مشاهده است.) این طرح پس از انتشار در سایت باهمستان در نشستی با دو تن از اعضای شورای پنجم در اختیار آنان نیز قرار داده شد تا پس از دریافت نظراتشان اقدام در جهت طرح آن در شورا و تلاش در جهت شکل‌گیری این کمیته ادامه پیدا کند. این موضوع یعنی تمامی پیگیری‌های مرتبط با این طرح از تماس با نمایندگان و ایجاد تغییرات لازم در طرح تا تلاش برای شکل‌گیری کمیته و پیشبرد اهداف آن از دیگر اقدامات کارگروه است.

باهمستان در نظر دارد از کمک داوطلبانی که به این موضوعات علاقه مندند استفاده کند. به همین منظور علاقه‌مندان می‌توانند از طریق سایت باهمستان ثبت نام کنند.

داوطلبان حاضر در کارگروه پس از به نتیجه رسیدن اقدامات فوق یا همزمان با پیشبرد این اقدامات می‌توانند ذیل چشم‌اندازها و اهداف در نظر گرفته شده برای کارگروه (و با توجه به تعداد داوطلبان حاضر و توان، دغدغه و تخصص این افراد) اقدامات جدیدی را برای کارگروه تعیین نمایند.

مفاهیم:

۱- عابر پیاده

▪ پیاده به شخصی که با پا حرکت کند، یا از وسایل دیگری (به غیر از دوچرخه) برای تسهیل این حرکت استفاده کند، اطلاق می‌شود. بنابراین افراد سوار بر صندلی چرخدار، روروک، کالسکه و افراد دارای عصای زیر بغل نیز در این دسته قرار می‌گیرند.

۲- دوچرخه‌سوار

▪ در مفهوم مورد نظر کمیته، دوچرخه سوار به کسانی اطلاق می‌شود که از دوچرخه به عنوان وسیله نقلیه در مقیاس شهری استفاده می‌کنند. در این تعریف دوچرخه به عنوان بخشی از حمل و نقل عمومی و بدیلی برای حمل و نقل پایدار در نظر گرفته شده است و مفاهیم مربوط به دوچرخه سواری فراغتی و ورزشی مد نظر نیستند.

۳- شهر انسان محور

▪ شهرهای انسان محور پیوندی ناگسستنی با سیاست‌های تولید فضا برای همه ساکنان شهر دارند. شهر انسان محور به شهری اطلاق می‌شود که "پاسخگوی نیازهای همه مردم یا قابل دسترس برای وسیع‌ترین طیف جامعه با توانایی‌های مختلف باشد." فضاهایی شهری باید حقوق استفاده‌کنندگان، دسترسی و آزادی عمل آنان را تامین کنند. سیاست‌های اعمال شده بر فضاهای شهری بایستی تسهیل‌گر روابط اجتماعی بوده و در عرصه عمومی بتواند محور عمل اجتماعی قرار گیرد. تجربه‌های فضایی گوناگون شهروندان با مناسبات و تعاملات روزمره آنها همزمان باهم درفضاها شکل می‌گیرند و به فضاها شکل می‌دهند.

▪ این نگاه در تقابل با نگاه مدرنیستی به شهر، غلبه‌ی ماشین بر فضاهای شهری، فضاهای شهری نا امن به صورت شریان‌هایی تنها برای جا به جایی بین محل کار و خانه، و با نگاه غیرحمایتی نسبت به حضور و فعالیت زنان، سالخوردگان، کودکان و معلولان شکل می‌گیرد تا فضاهای شهری به فضاهایی که زمینه و امکان حضور و حرکت آزادانه و حق انتخاب، تعامل چهره به چهره و گپ و گفتگو در آنها تضمین شده است بدل گردند.

۴- فضاهای عمومی

■ در مفهوم سازی فضای عمومی، درک اصطلاح عمومی در نگاه اول به همه ی مکان های واقعی برمی گردد که آزادانه در دسترس همه- فارغ از سن، جنس، نژاد، معلولیت جسمی یا دیگر ویژگی ها- قرار گرفته باشد. فضاهای عمومی، "زمینی است مشترک" که به عنوان عرصه ی دموکراتیکی برای زندگی عمومی، مکان های تجمع آزاد، تعامل میان اعضای یک جامعه، صحنه ی فعالیت های کارکردی و آیینی، مکان داد و ستد و رفت و آمد که با کنترل تجاری یا نیروهای دولتی محدود نشده باشد. وجود مردم و رویدادها از مهم ترین کیفیت های فضای عمومی است. فضای عمومی باید دموکراتیک، واجد هویت و خاطره جمعی حاوی کیفیت هایی جهت برطرف کردن نیازهای سطوح مختلف تمامی اقشار باشد.

ساختار:

کارگروه متشکل از داوطلبانیست که با توجه به دغدغه خود در این حوزه به همکاری می پردازند. جلسات کارگروه به صورت هفتگی و با توافق داوطلبان تشکیل می شود، در هر جلسه یک نفر از حاضران مسئولیت نگارش صورتجلسه را بر عهده می گیرد و صورتجلسات مکتوب در دفتر باهمستان نگهداری خواهد شد.

همچنین جهت انجام هماهنگی ها و تبادل نظرات به صورت غیر حضوری و یا به اشتراک گذاشتن مطالب و ... گروهی تلگرامی که ادمین آن شماره باهمستان است، شکل خواهد گرفت و کلیه داوطلبان به گروه اضافه خواهند شد.

جهت جذب افرادی که از طریق سایت باهمستان و پر نمودن فرم همکاری نسبت به همکاری با کارگروه ابراز علاقه مندی می کنند، و نیز سایر افرادی که از مسیرهای دیگر علاقه خود را ابراز می کنند، ابتدا در جلسه ای با حضور اعضا فعالیت های کارگروه به آنها معرفی می شود و سپس در صورت تمایل می توانند با کارگروه همکاری نمایند.

در صورت نیاز به جذب داوطلب (بر اساس تشخیص اعضای کارگروه) اعضا می توانند فراخوانی در خروجی های باهمستان منتشر کنند و از علاقه مندان دعوت به همکاری نمایند.

اصول:

رعایت تمام بندهای اساسنامه باهمستان

عدم حمایت از گروه ها و جریان های سیاسی

همکاری با سایر نهادها و ان جی اوها و برگزاری برنامه های مشترک

به کارگیری فرآیندهای مشارکتی